

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

Föredraganden G Lavås

DOM
2012-01-12
Meddelad i
Härnösand

Mål nr
3446-11 E

SÖKANDE

Gothia Financial Group AB, 556495-1704
Box 1143
432 15 Varberg

Ombud: bolagsjuristen Tommy Ström
c/o Gothia Financial Group
Box 1143
432 15 Varberg

KONKURRENSVERKET	
2012-01-12	
Avd	
Dnr	
Dass	Aktbil

MOTPART

Landstinget Västernorrland
871 85 Härnösand

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 30329

Postadress
Box 314
871 27 Härnösand

Besöksadress
Backgränd 9

Telefon
0611 - 34 98 00

E-post:
forvaltningsratteniharnosand@dom.se

Telefax
0611 - 34 98 10

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-15:00

BAKGRUND

Landstinget Västernorrland (landstinget) genomför upphandling av inkassotjänster (dnr 11LS855) och har i tilldelningsbeslut den 26 oktober 2011 beslutat att som leverantör anta Sergel Kredittjänster AB. Tilldelningsbeslutet motiverades med att Sergel Kredittjänster AB lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet med hänsyn till i förfrågningsunderlaget ställda kriterier.

YRKANDEN M.M.

Gothia Financial Group AB (bolaget) begär överprövning och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Vid en granskning av ingivna prisformulär framgår att det inte är möjligt att fastställa bästa pris. Negativa värden under kolumnen ”pris per ärende i kr” fungerar inte i matrisens formel. Vinnande anbud innefattar kostnader som är angivna till 0 kr, men som i realiteten medför kostnader till betydande belopp om än ej helt beräkningsbara. Detta har inte beaktats. Kostnaderna i dessa hänseenden kan vidare stiga avsevärt om de hypotetiska volymerna visar sig vara konservativa. Om man i en upphandling accepterar sådana dolda kostnader får övriga aktörer som lämnat rena anbud inte samma möjlighet till objektiv bedömning. En möjlighet att reservera sig för kommande kostnader som inte kan erhållas från gäldenärer medför självklart att priserna i övriga delar av anbudet kan sättas betydligt lägre och mera konkurrenskraftigt. Upphandlingen präglas av flera allvarliga avvikelser från gällande rätt vilka i vart fall sammantaget ska medföra att upphandlingen ska avbrytas och göras om.

Landstinget uppger att man i första hand bestrider bifall till ansökan och i andra hand att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska avbrytas och göras om. Landstinget anför bl.a. följande. Upphandlingen avser inkassotjänster. Landstinget bestrider att det inte är möjligt att fastställa bästa pris. Att de negativa värdena under kolumnen ”pris per ärende i kr” inte fungerar i matrisens formel stämmer, och detta har redan nämnts i upphandlingsrapporten. Där har angetts att landstinget har fört en dialog med an-

budsgivarna för att säkerställa att man uppfattat anbuden på korrekt sätt. För inkassoärenden är kostnad/bonus för landstinget beroende dels på lyckandegraden hos inkassobolaget, dels om landstinget väljer att gå vidare med ett ärende eller inte. Landstinget har vid utvärderingen av pris korrigerat för eventuella brister i formler för att möjliggöra en så rättvis och likabehandlande utvärdering som möjligt och inte på något vis ändrat i de i förfrågningsunderlaget uppställda villkoren för utvärdering. Då belastning uppkommer för landstinget i form av kostnader beroende på om ärendet betalas eller inte av gäldenären har jämförelse gjorts för totalkostnad utan gäldenärsinblandning samt totalkostnad med gäldenärsinblandning, dock utan att beakta eventuell högre eller lägre lyckandegrad hos inkassobolaget. Kostnader eller även bonus kan vara aktuellt, vid bonus blir kostnaden negativ för landstinget, d.v.s. en intäkt, vilket har sammanställs i följande tabell:

<i>leverantör</i>	<i>totalkostnad</i>	<i>landstingets totalkostnad</i>
Gothia	623 900 kr	- 1 958 100 kr
Sergel	380 500 kr	- 2 220 000 kr

Det är landstingets bedömning att Sergel Kredittjänster AB erbjudit det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser

Förvaltningsrätten konstaterar att den aktuella upphandlingen påbörjades efter den 15 juli 2010, varför LOU ska tillämpas i dess lydelse som gäller efter det datumet.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iaktas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska

rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 5 § första stycket LOU).

Utredningen i målet

Av förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande.

”2.1 Omfattning

Upphandlingen av inkassotjänster avser fakturapåminnelser, inkasso, långtidsbevakning, avbetalningsplaner och utlandsinkasso av i huvudsak patientfakturor.

---

4 UTVÄRDERING AV ANBUD/TILLDELNING AV KONTRAKT

Under förutsättning att inkomna anbud uppfyller kvalificeringskrav och obligatoriska krav enligt förfrågningsunderlaget, kommer det anbud att antas som är det för landstinget ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn tagen till följande utvärderingskriterier:

- Pris
- Internettjänst
- Funktion

Kriterierna är angivna i fallande prioritetsordning.

4.1 Pris

Vid utvärdering av kriteriet *Pris* så kommer totalkostnader att beräknas utifrån uppgifter lämnade i 2.4 Prisbilaga.”

Av upphandlingsrapporten framgår bl.a. följande.

”5.1.4. Utvärdering av produkt/tjänst (steg 4)

Utvärderingen av samtliga utvärderingskriterier (bör-krav) har gjorts enligt den modell och de kriterier som angivits i förfrågningsunderlaget. Värderingen baseras på de uppgifter som anbudsgivarna lämnat i sina anbud samt eventuella förtydliganden.

5.2.1 Pris

Vid utvärdering av pris har anbudsgivarna bedömts utifrån det mest fördelaktiga erbjudandet för landstinget utifrån de uppgifter angivna i 2.4 Prisbilaga. Anbuden är att betrakta som likvärdiga på de flesta av punkterna. I många fall är kostnaden för landstinget noll (0) kronor. --- NOT: Då landstingets prisbilaga ej varit optimalt uppställd för att hantera bonus/provision har dialog förts med anbudsgivarna för att säkerställa att landstinget uppfattat anbuderna på ett korrekt sätt.”

2.4 Prisbilaga är uppställd så att anbudsgivaren för ett antal typer av kostnader/åtgärder utifrån en hypotetisk volym per år och ett hypotetiskt fordringsbelopp ska ange bl.a. landstingets totalkostnad. Av 2.4 Prisbilaga i det anbud som lämnats av Sergel Kreditjänster AB, d.v.s. den leverantör som landstinget beslutade att anta, framgår bl.a. följande.

Punkt 4 – Avseende ”Ersättning återkallning av ärende som gått till inkasso (inkl myndighetskontroll)” anges totalkostnaden för landstinget vara 0 kr. I fältet för kommentar anges att ”Kostnad tas enbart ut om ärenden gått vidare till betalningsföreläggande eller utmätning”.

Punkt 6 – Avseende ”Ersättning för kostnader vid ansökan om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten” anges totalkostnaden för landstinget vara 0 kr. I fältet för kommentarer anges att ”Landstinget betalar enbart de avgifter som gäldenären inte betalar”.

Punkt 7 – ”Ersättning för kostnader vid ansökan om utmätning/verkställighet hos Kronofogdemyndigheten” anges totalkostnaden för landstinget vara 0 kr. I fältet för kommentarer anges att ”Landstinget betalar enbart de avgifter som gäldenären inte betalar”.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning

Förvaltningsrätten har denna dag i mål 3456-11 som avser samma upphandling som i detta mål men med en annan sökande kommit fram till att upphandlingen ska göras om.

Bolaget har gjort gällande att landstinget brutit mot principerna om förutsebarhet och likabehandling i LOU genom att anta ett anbud som innehåller oklarheter kring angiven kostnad för landstinget. Bolaget har också åberopat att landstinget försökt åtgärda otydligheter i förfrågningsunderlaget genom att muntligen förklara för anbudsgivarna vad som avsågs samt sammanställt en tabell som inte tidigare presenterats i upphandlingsprocessen eller i tilldelningsbeslutet.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att bedömningen av vilket anbud som är det för landstinget ekonomiskt mest fördelaktiga vad avser pris är hänförligt till upphandlingens *utvärderingsfas*. Av förfrågningsunderlaget framgår att priset ska beräknas utifrån uppgifter lämnade i 2.4

Prisbilaga. I prisbilagan efterfrågas totalkostnad för landstinget. Det anbud som tilldelats upphandlingen anger på punkterna 4, 6 och 7 totalkostnaden för landstinget till 0 kr, men innehåller samtidigt uppgifter i kommentarsfältet där det framgår att vissa kostnader ändå kan tillkomma för landstinget. Ingenstans i förfrågningsunderlaget framkommer att landstinget skulle komma att acceptera reservationer vad gäller pris. Förvaltningsrätten anser därför – i likhet med bolaget – att landstinget inte med ledning av detta anbud kunnat beräkna totalkostnad och därmed kunnat lägga dessa inlämnade prisuppgifter till grund för en *utvärdering* utan att strida mot principerna om likabehandling och transparens. Domstolen är i upphandlingsmålen starkt bunden av den grund som parten åberopar och om den grunden kan hänföras till kvalificeringsfasen eller utvärderingsfasen eller som många domstolar anför om det är att hänföra till det konkurrensuppsökande skedet eller inte. Såsom bolaget utformat sin talan så är bristen att hänföra till utvärderingsfasen och i så fall så är det rättelse som kan komma i fråga. Oavsett domstolens ställningstagande i den delen av målet så har bolaget också åberopat att landstinget försökt åtgärda otydligheter i förfrågningsunderlaget genom att muntligen förklara för anbudsgivarna vad som avsågs samt sammanställt en tabell som inte tidigare presenterats i upphandlingsprocessen eller i tilldelningsbeslutet. Detta agerande från landstingets sida innebär att upphandlingen innehåller brister i fråga om förutsebarhet och likabehandling. Förvaltningsrätten anser att dessa av bolaget åberopade brister medför att det inte är tillräckligt att rättelse sker, utan upphandlingen måste göras om. Förvaltningsrätten har också funnit att bolaget genom landstingets förfarande i vart fall får anses ha riskerat att lida skada.

Förvaltningsrätten erinrar om bestämmelsen i 16 kap. 10 § första stycket LOU.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Carina Ferm Brodén

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1C LOU